

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

224

Vragen van de leden **Karabulut** en **Kwint** (beiden SP) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *de 1,4 miljoen euro die Nederland steekt in een onderwijsbedrijf voor de allerarmsten* (ingezonden 29 augustus 2017).

Antwoord van Minister **Ploumen** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 17 oktober 2017).

Vraag 1

Vindt u het getuigen van verantwoord beleid om 1,4 miljoen euro ontwikkelingsgeld te besteden aan het onderwijsbedrijf Bridge International Academies dat uit is op het maken van winst en waarvan uit onderzoek blijkt dat:

- de kwaliteitsclaims die gedaan worden door Bridge International Academies door geen enkel onafhankelijk onderzoek gestaafd worden;
 - het onderwijs duurder uitvalt dan beloofd;
 - docenten onderbetaald extra leerlingen moeten werven;
 - kritiek van non-gouvernementele organisaties en vakbonden wordt afgeserveerd;
 - critici de mond wordt gesnoerd;
 - er een pr-offensief wordt geopend om het onderwijs te blijven verkopen?
- Kunt u uw antwoord toelichten? Kunt u uitleggen waarom u ervoor heeft gekozen Bridge International Academies te ondersteunen? Welke stappen heeft u genomen naar aanleiding van de beschuldigingen aan het adres van Bridge International Academies? Bent u in contact getreden met de organisatie? Zo ja, hoe verliep dit? Zo nee, waarom niet en bent u bereid dit alsnog te doen?¹

Antwoord 1

Zoals beschreven in eerdere antwoorden op Kamervragen d.d. 31 maart 2017 (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2016–2017, nr. 1568) betreft het een indirecte investering van 1,4 miljoen euro vanuit het MASSIF fonds en het Dutch Good Growth Fonds (DGGF) in het intermediaire *Novastar East Africa Fund* (Novastar), dat vervolgens in Bridge International Academies (Bridge) investeert. De Nederlandse overheid is dus geen directe aandeelhouder in

¹ <https://decorrespondent.nl/6731/nederland-steekt-1-4-miljoen-in-onderwijsbedrijf-voor-de-allerarmsten-dat-zijn-beloften-niet-waarmaakt/1879332429161-631db289>

Bridge en oefent invloed uit op Bridge via het intermediaire fonds Novastar dat met 3% een minderheidsaandeelhouder is in Bridge. De investering in Bridge sluit aan bij de doelstelling van DGGF en MASSIF om te investeren in (innovatieve) lokale ondernemingen die ontwikkelingsimpact creëren. Door de investering in Bridge draagt Nederland bij aan de creatie van duizenden banen (docenten) en het beschikbaar stellen van betaalbaar onderwijs voor gezinnen in lage- en middeninkomensgroepen. Particulier onderwijs met een sociale doelstelling speelt in op de realiteit in veel ontwikkelingslanden, waar de beschikbaarheid en kwaliteit van publiek onderwijs te wensen overlaat. Docenten in de publieke sector zijn in veel lage- en middeninkomenslanden onvoldoende gekwalificeerd, of regelmatig afwezig. Slagingscijfers van leerlingen zijn laag en corruptie komt vaak voor. De filosofie achter het model van Bridge is dat er via private sector ontwikkeling een betaalbaar en beter alternatief wordt geboden daar waar kwalitatief goed publieke onderwijs nog niet beschikbaar is.

Naar aanleiding van het artikel in de Correspondent op 17 mei 2017 is contact opgenomen met Bridge en zijn de beschuldigingen aan hun adres aan de orde gesteld en zijn deze besproken met de andere investeerders in Bridge zoals de Wereldbank, de *Commonwealth Development Cooperation* (CDC) en andere ontwikkelingsorganisaties. Hier is het volgende uit naar voren gekomen:

- Kwaliteit van het onderwijs: De resultaten van Bridge liggen gemiddeld hoger dan die van veel andere scholen, waaronder publieke scholen. In 2015 en 2016 lag het aantal kinderen in Kenia dat haar nationaal examen (het *Kenyan Certificate of Primary Education*) haalde respectievelijk 14 en 10 procentpunten hoger dan het landelijk gemiddelde. De resultaten die Bridge in Kenia claimt zijn gebaseerd op door de overheid gereguleerde en uitgegeven test scores. Tests op het gebied van rekenen en lezen, uitgevoerd door USAID tonen ook aan dat Bridge hoger scoort dan vergelijkbare scholen. Op dit moment lopen er twee onafhankelijke onderzoeken (zogenaamde *randomized controlled trials, RCT*) naar de kwaliteit van het onderwijs en de impact op resultaten van studenten. Hierbij zijn het Center for Global Development, de universiteiten van Harvard en Californië, de Wereldbank en het Poverty Action Lab betrokken. Op 7 september jongstleden verscheen het eerste rapport met betrekking tot de RCT in Liberia. Het betreft voorlopige resultaten na 1 jaar, waar de hele studie naar een periode van 3 jaar kijkt. Ook hieruit blijkt dat de onderwijsresultaten die Bridge heeft behaald hoger liggen dan bij andere onderwijsaanbieders.
- Prijs van het onderwijs: Bridge streeft ernaar de lessen betaalbaar te maken voor een groot deel van de bevolking en bereikt daarmee lage-inkomensgezinnen in gemarginaliseerde gemeenschappen die rond moeten komen van USD 2 dollar per persoon per dag. Bridge claimt niet dat het onderwijs per se voor de allerarmsten is, maar is wel toegankelijk voor een groot deel van de arme kinderen in de landen waar zij actief is. Het lesgeld bedraagt gemiddeld USD 7 per maand. Wel zijn er bijkomende kosten (voor uniforms, lunches, schoolreisje e.d.) waardoor de maandlasten tot USD 10 per maand kunnen oplopen. Door Novastar is aangegeven dat het belangrijk is dat Bridge helder en transparant communiceert over deze kosten naar ouders toe. Bridge verstrekt ook beurzen aan de armste 10% van de studenten, waarbij 100% van de schoolkosten worden gedekt. Daarnaast probeert Bridge ouders die in een moeilijke situatie verkeren, en bijvoorbeeld door ziekte of andere ongevallen betaalproblemen hebben, tegemoet te komen door de mogelijkheid te geven in delen te betalen of het bedrag aan het einde van het semester te voldoen.
- Onderbetaalde docenten: Bridge geeft aan dat de salarissen van hun docenten hoger liggen dan bij 90% vergelijkbare particuliere scholen. Bridge ontkent stellig dat haar leraren Bridge actief dienen te promoten, dat dit in overuren zou moeten gebeuren en daarmee ook dat het salaris van de leraren hiervan afhankelijk zou zijn. Salarissen van docenten zijn afhankelijk van locatie en senioriteit en leraren krijgen ook niet meer betaald bij overvolle klassen.
- Verder onderzoek: naar aanleiding van beschuldigingen met betrekking tot de hygiëne op Bridge scholen heeft Novastar ook tezamen met IFC en

CDC een onafhankelijke consultant ingeschakeld om een oordeel te geven over de hygiëne in de scholen.

- Kritiek op het *public relations* beleid van Bridge: Bridge krijgt veel vragen en kritiek van non-gouvernementele organisaties, vakbonden en pers. Via Novastar is er bij Bridge sterk op aangedrongen dat transparante communicatie over haar visie, werkwijze en resultaten belangrijk is en dat dit op een pro-actieve wijze dient te gebeuren.

Vraag 2

Staat u achter de werkwijze van Bridge International Academies waarbij kwaliteiten van leraren, zoals goedaardigheid, zwaarder wegen dan een diploma, en waarbij leraren de ontworpen «master lessons» enkel hoeven voor te lezen van een speciale tablet tijdens de les en het omgaan met deze tablet centraal staat tijdens de stoomcursus die aanstaande leraren moeten volgen in plaats van didactische en pedagogische vaardigheden die nodig zijn om goed onderwijs te kunnen geven? Hoe verhoudt zich dit tot de beantwoording van Kamervragen door de leden Van Bommel en Jasper van Dijk (2017Z02412) waarin u stelt dat particulier onderwijs inspeelt op de realiteit in veel ontwikkelingslanden, waar de beschikbaarheid en de kwaliteit van publiek onderwijs te wensen overlaat en dat docenten in de publieke sector in veel lage- en middeninkomenslanden onvoldoende gekwalificeerd zijn? Kunt u uw antwoord toelichten?²

Antwoord 2

Het kabinet is voorstander van gratis en kwalitatief onderwijs voor alle kinderen in 2030 (Duurzaam ontwikkelingsdoel 4.1). De beschikbaarheid en kwaliteit van publiek onderwijs laat in veel ontwikkelingslanden zoals in eerder gegeven antwoorden op Kamervragen over Bridge (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2016–2017, nr. 1568) inderdaad te wensen over. Absentiecijfers van leraren zijn hoog, de kwaliteit van het onderwijs is laag en corruptie komt vaak voor. Particulier onderwijs is een realiteit in veel ontwikkelingslanden als reactie op het slechte publieke onderwijs en met de investering via FMO en DGGF steunen we juist die initiatieven die dit onderwijs voor kinderen uit lage- en middeninkomensgroepen toegankelijk maken, zoals Bridge doet. Het onderwijs dat Bridge aanbiedt is gebaseerd op een innovatief model, waar het gebruik van een tablet door leraren onderdeel van is. Het kabinet is er een voorstander van dat ouders zelf kunnen kiezen om in deze vorm van onderwijs te participeren. Tevens moeten lokale overheden ervoor kunnen kiezen particuliere scholen te betalen voor het geleverde onderwijs zodat het voor de leerlingen gratis is, zoals het geval is in Liberia. Het is daarbij essentieel dat particuliere scholen zich houden aan de nationale kwaliteitsstandaarden van de landen waarin zij actief zijn, bijvoorbeeld op het gebied van het curriculum, certificeringen, minimumloon en sanitaire voorzieningen.

Vraag 3

Acht u het wenselijk dat docenten van Bridge International Academies in Kenia, waar het startsalaris voor gediplomeerde leraren rond de 116 dollar ligt, minder dan 100 dollar per maand verdienen en daarnaast bonussen kunnen verdienen door nieuwe klanten te werven? In hoeverre staat onderwijs dan nog centraal? Kunt u uw antwoord uitleggen?

Antwoord 3

Het salaris voldoet volgens Bridge altijd aan het lokaal geldende minimumloon en ligt in 90% van de gevallen hoger dan vergelijkbare particuliere scholen actief in de gebieden waar het onderwijs aanbiedt. Bridge ontkent verder dat leraren bonussen kunnen verdienen door nieuwe klanten te werven. Het antwoord op de vraag of onderwijs centraal staat binnen Bridge gaat verder dan alleen lerarensalarissen, maar gaat ook over het onderwijsmodel en de behaalde resultaten die gemiddeld hoger liggen dan bij publieke scholen en andere onderwijsaanbieders.

² Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2016–2017, nr. 1568

Vraag 4

In hoeverre draagt volgens u Bridge International Academies bij aan het streven om wereldwijd alle kinderen toegang te geven tot kwalitatief goed en gratis onderwijs in 2030, gezien de manier waarop Bridge International Academies in diverse Afrikaanse landen (ongediplomeerde) leraren werft en ouders meer betaalden dan de beloofde 4 of 5 dollar per leerling per maand, waardoor er zelfs ouders waren die leningen afsloten en uit hun huis gezet werden omdat ze niet op tijd terugbetaalden?

Antwoord 4

Het kabinet is van mening dat private partijen zoals Bridge die betaalbaar particulier onderwijs aanbieden in ontwikkelingslanden een nuttige bijdrage leveren aan SDG 4.1. Dit ter aanvulling op de primaire rol en verantwoordelijkheid die overheden hebben om wereldwijd alle kinderen toegang tot goed onderwijs te bieden via publiek onderwijs.

De gemiddelde kosten die ouders moeten betalen aan Bridge zijn USD 7 per kind per maand. Daarnaast zijn er bijkomende kosten (voor uniforms, lunches, schoolreisje e.d.) waardoor de maandlasten tot USD 10 per maand kunnen oplopen. Het extra aangaan van verplichtingen door ouders om de schoolkosten te betalen is lastig toe te rekenen aan Bridge, omdat andere factoren daar ook een rol bij kunnen spelen.

Vraag 5

Wat is de stand van zaken betreffende het besluit van het Ministerie van Onderwijs in Uganda dat Bridge International Academies scholen moest sluiten vanwege slechte hygiëne? Is de situatie intussen verbeterd of zijn er daadwerkelijk scholen gesloten?

Antwoord 5

Alle Bridge scholen in Uganda zijn open. Bridge is actief in gesprek met het Ugandese Ministerie van Onderwijs en er is overeenstemming over een oplossing voor de geconstateerde problemen. Bridge en het ministerie werken samen om de scholen formeel geregistreerd te krijgen en geïdentificeerde verbeteringen op het gebied van de hygiëne te realiseren.

Vraag 6

Wat is de stand van zaken betreffende het ultimatum dat het Ministerie van Onderwijs in Kenia heeft gestuurd aan Bridge International Academies op 31 augustus 2016 om binnen negentig dagen het curriculum aan de Keniaanse richtlijnen aan te passen en ervoor te zorgen dat minstens de helft van de docenten een diploma heeft? Heeft Bridge International Academies gehoor gegeven aan het ultimatum en de gestelde eisen bewerkstelligd of zijn er daadwerkelijk scholen gesloten?

Antwoord 6

Alle Bridge scholen in Kenia zijn open. Bridge heeft een aantal noodzakelijke verbeteringen gerealiseerd, waarbij vooral het percentage gediplomeerde leraren is verhoogd tot boven de minimumeis in Kenia. Bridge werkt ook mee aan een pilot van de Keniaanse overheid om het nieuwe Keniaanse curriculum te verbeteren.

Vraag 7

Acht u het wenselijk dat Bridge International Academies nieuwe winstkansen ziet in het onder andere verkopen van klanteninformatie aan kredietverstrekkers en verzekeringsmaatschappijen en het opschroeven van de winstmarges op de schoollunch en uniformen van leerlingen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 7

Nee, dat acht het kabinet niet wenselijk. Hiernaar gevraagd heeft Bridge aangegeven nooit van plan te zijn geweest klanteninformatie aan kredietverstrekkers of andere instanties te verkopen.

Vraag 8

Is het Ministerie van Buitenlandse Zaken zich bewust van het feit dat Bridge International Academies de mogelijkheid heeft om scores van leerlingen te beïnvloeden door zwakkere leerlingen niet aan te nemen of onnodig een jaar over te laten doen, waardoor de scores van de nationale toets waar uw woordvoerder aan refereert wellicht niet representatief zijn voor de daadwerkelijke kwaliteit van onderwijs op de Bridgescholen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Is het Ministerie van Buitenlandse Zaken het gesprek aangegaan met Bridge International Academies, zoals woordvoerder Herman van Gelderen aangaf in zijn mailcontact met de schrijfster van het artikel? Zo ja, wat waren de uitkomsten hiervan? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Naar aanleiding van het artikel in de Correspondent is contact opgenomen met Bridge en zijn de beschuldigingen aan hun adres aan de orde gesteld. Deze beschuldigingen zijn ook besproken met de andere investeerders zoals de Wereldbank, CDC en andere ontwikkelingsorganisaties.

Bridge ontkent dat er selectie van leerlingen aan de poort plaatsvindt. In de praktijk zal het wel zo zijn dat er sommige zwakkere leerlingen een jaar over moeten doen. Dit zal bij publieke scholen niet anders zijn.

De resultaten van Bridge liggen hoger dan die van andere scholen. In 2015 en 2016 lag het aantal kinderen in Kenia dat haar nationaal examen (het *Kenyan Certificate of Primary Education*) haalde respectievelijk 14 en 10 procentpunten hoger dan het landelijk gemiddelde. De resultaten die Bridge in Kenia claimt zijn gebaseerd op door de overheid gereguleerde en uitgegeven test scores en kunnen als zodanig door de overheid worden gecontroleerd. Op dit moment lopen er twee onafhankelijke onderzoeken (zogenaamde *randomized controlled trials*) naar de kwaliteit van het onderwijs en de impact op resultaten van studenten. In deze onderzoeken wordt ook gekeken naar de resultaten van controlegroepen die dezelfde uitgangspositie hebben als Bridge studenten. Hierbij zijn het Center for Global Development, de universiteiten van Harvard en Californië, de Wereldbank en het Poverty Action Lab betrokken. De voorlopige uitkomsten van het onderzoek in Liberia lijken aan te tonen dat de onderwijsresultaten van Bridge hoger liggen dan bij andere aanbieders.

Vraag 9

Deelt u de mening dat geld voor ontwikkelingshulp erop gericht moet zijn om ontwikkeling te bevorderen, niet op winsten voor bedrijven?

Antwoord 9

Het kabinet is van mening dat private partijen die betaalbaar particulier onderwijs aanbieden in ontwikkelingslanden een nuttige bijdrage leveren aan de mondiale ontwikkelingsdoelstelling om iedereen in de wereld toegang te geven tot basisonderwijs. Dit ter aanvulling op de primaire rol en verantwoordelijkheid die overheden hebben om wereldwijd alle kinderen toegang tot goed onderwijs te bieden via publiek onderwijs. Particulier onderwijs is een realiteit in veel ontwikkelingslanden als reactie op het slechte publieke onderwijs en met de investering via FMO en DGGF steunen we juist die initiatieven die dit onderwijs voor kinderen uit lage- en middeninkomensgroepen toegankelijk maken.

Vraag 10

Bent u voornemens de indirecte Nederlandse steun van 1,4 miljoen euro aan Bridge International Academies in te trekken zolang dit onderwijsbedrijf zich niet daadwerkelijk zichtbaar inzet voor kwalitatief goed en gratis onderwijs in Afrika, maar winst maken voorop blijft stellen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

Het kabinet ziet geen aanleiding om deze indirecte steun terug te vorderen.